

KATALOG USLUGA

Republika Srbija
Ministarstvo privrede
Direkcija za mere i dragocene metale

---

www.dmdm.gov.rs

SADRŽAJ

I ETALONIRANJE	2
1. MASA	2
2. PRITISAK	2
3. DUŽINA I UGAO	3
4. AKUSTIKA	4
5. VREME, FREKVENCIJA I BRZINA	5
6. ZAPREMINA	6
7. TEMPERATURA	8
8. RELATIVNA VLAŽNOST	9
9. ELEKTRIČNE VELIČINE/JEDNOSMERNI ELEKTRIČNI NAPON	10
10. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA OTPORNOST	11
11. ELEKTRIČNE VELIČINE/JEDNOSMERNI ELEKTRIČNI NAPON	11
12. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPON	12
13. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNA ELEKTRIČNA STRUJA	12
14. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNA ELEKTRIČNA SNAGA	14
15. ELEKTRIČNE VELIČINE/AKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA	15
16. ELEKTRIČNE VELIČINE/REAKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA	15
17. ELEKTRIČNE VELIČINE/FAZNI UGAO	16
18. ELEKTRIČNE VELIČINE/TALASNI OBLICI	16
19. ELEKTRIČNE VELIČINE/TALASNI OBLICI	16
20. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VISOKI NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPONI/NAPONSKI TRANSFORMATOR AMPLITUDNA GREŠKA	17
21. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VISOKI NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPONI/NAPONSKI TRANSFORMATOR FAZNI POMERAJ	17
22. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VELIKE NAIZMENIČNE ELEKTRIČNE STRUJE/ODNOS TRANSFORMACIJE	17
23. ELEKTRIČNE VELIČINE/VELIKE NAIZMENIČNE ELEKTRIČNE STRUJE/STRUJNI TRANSFORMATOR FAZNI POMERAJ	18
24. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA KAPACITIVNOST	18
25. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA INDUKTIVNOST	18
26. FIZIČKO-HEMIJSKE VELIČINE I MERENJA U HEMIJI	19
27. FOTOMETRIJA I RADIOMETRIJA	20
II SERTIFIKOVANI REFERENTNI MATERIJALI	22
1. FORENZIKA	22
III ISPITIVANJE	23
1. MASA	23
2. PRITISAK	23
3. SILA	23
4. DUŽINA & UGAO	24
5. AKUSTIKA	24
6. TEMPERATURA	24
7. TOPLOTNA ENERGIJA	24
8. AKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA	24
9. REAKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA	25
10. MERILA ZA FIZIČKO-HEMIJSKE VELIČINE I MERENJA U HEMIJI	25
11. ZAPREMINA TEČNOSTI	25
12. BRZINA	25
13. OPTIKA	25
IV OVERAVANJE MERILA	26
V ODOBRENJE TIPA MERILA	26
VI SERTIFIKACIJA	27

VII KONTROLA PREDMETA OD DRAGOCENIH METALA.....	28
VIII STRUČNA MIŠLjENjA.....	29
IX OVLAŠĆIVANjE.....	29

I ETALONIRANJE

1. MASA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
1/1	Masa	Tegovi	1 mg do 100 mg	1,3 μ g do 2 μ g	CMC
1/2	Masa	Tegovi	0,1 g do 1 g	2 μ g do 4 μ g	CMC
1/3	Masa	Tegovi	1 g do 10 g	4 μ g do 8 μ g	CMC
1/4	Masa	Tegovi	10 g do 100 g	8 μ g do 22 μ g	CMC
1/5	Masa	Tegovi	100 g do 1 kg	1,3 μ g do 220 μ g	CMC
1/6	Masa	Tegovi	1 kg do 10 kg	0,22 mg do 2,2 mg	CMC
1/7	Masa	Tegovi	10 kg do 20 kg	2,2 mg do 10 mg	CMC
1/8	Masa	Tegovi	20 kg do 50 kg	10 mg do 80 mg	CMC
1/9	Masa	Tegovi	50 kg do 100 kg	80 mg do 500 mg	CMC
1/10	Masa	Tegovi	100 kg do 500 kg	0,5 g do 8 g	CMC

2. PRITISAK

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
2/1	Pritisak	Manometri, vakuometri, manovakuometri i i pretvarači pritiska	- 0,95 bar do 0 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e + 1 \times 10^{-5} \text{ bar}$	ATS/*CMC
			0 bar do 1 bar	$1,5 \times 10^{-4} \times p_e + 3 \times 10^{-5} \text{ bar}$	
			1 bar do 35 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e + 30 \times 10^{-5} \text{ bar}$	
			0,2 bar do 40 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e$	
			40 bar do 1000 bar*	$1 \times 10^{-4} \times p_e$	

2/2	Pritisak	Uređaji sa klipom i tegovima	-0,95 bar do 0 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e + 1 \times 10^{-5} \text{ bar}$	ATS/*CMC
			0 bar do 1 bar	$1,5 \times 10^{-4} \times p_e + 3 \times 10^{-5} \text{ bar}$	
			1 bar do 35 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e + 30 \times 10^{-5} \text{ bar}$	
			-1 bar do 35 bar	$1 \times 10^{-4} p \text{ (gas)}$	
			0,2 bar do 40 bar	$1 \times 10^{-4} \times p_e$	
			40 bar do 1000 bar*	$1 \times 10^{-4} \times p_e$	

3. DUŽINA I UGAO

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
3/1	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. primarni laser	633 nm	0,04 fm	CMC
3/2	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: optička frekvencija vs. primarni laser	474 THz	24 kHz	CMC
3/3	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. primarni laser	633 nm	1E-09	CMC
3/4	Dužina	Granične mere: interferometrijska metoda	do 100 mm	Q[20; 0,2L] nm L u mm	CMC/ATS
3/5	Dužina	Granične mere: metoda poređenja	do 100 mm	Q[50; 0,5L] nm L in mm	CMC
3/6	Dužina	Mere sa crtama	do 3000 mm	Q[202; 0,38L] nm L u mm	-
3/7	Ugao	Optički poligoni		0,2"	CMC
3/8	Ugao	Podeoni stolovi		0,2"	CMC
3/9	Ugao	Autokolimatori		0,2"	CMC
3/10	Ugao	Granične mere ugla		0,2"	CMC
3/11	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip A Parametar: d	(0,01 do 50) μm	Q[15; 15d] nm d u μm	CMC
3/12	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip C Parametri: Ra, Rq	(0,01 do 15) μm	Q[10; 30Ra] nm Ra u μm	CMC
3/12	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip C Parametri: Rz, Rt, Rp, Rv	(0,04 do 30) μm	Q[20; 40Rz] nm Rz u μm	CMC
3/12	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip C Parametar: RSm	(10 do 500) μm	0,5 μm	CMC
3/13	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip D Parametri: Ra, Rq	(0,01 do 10) μm	Q[10; 40Ra] nm Ra u μm	CMC

3/13	Hrapavost	Etalon hrapavosti: Tip D Parametri: R_z , R_t , R_p , R_v	(0,04 do 30) μm	$Q[20; 50R_z]$ nm R_z u μm	CMC
3/21	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. komb generator	633 nm	1E-11	CMC
3/21	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: optička frekvencija vs. komb generator	474 THz	1E-11	CMC
3/22	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. komb generator	543 nm	1E-11	CMC
3/22	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: optička frekvencija vs. komb generator	551 THz	1E-11	CMC
3/23	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. komb generator	532 nm	1E-11	CMC
3/23	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: optička frekvencija vs. komb generator	563 THz	1E-11	CMC
3/24	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: vakuumska talasna dužina vs. komb generator	(530 do 800) nm	1E-11	CMC
3/24	Lasersko zračenje	Stabilisani laseri: optička frekvencija vs. komb generator	(375 do 566) THz	1E-11	CMC

4. AKUSTIKA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Napomena	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
4/1	Zvuk u vazduhu	Laboratorijski etalon mikrofoni LS1P (IEC61094-1)	31,5 Hz do 12,5 kHz Nivo osetljivosti dB (re 1V/Pa)	(0,08 do 0,13) dB	Primarna (recipročna) metoda IEC61094-2	CMC
4/2	Zvuk u vazduhu	Laboratorijski etalon mikrofoni LS2aP (IEC61094-1)	31,5 Hz do 25 kHz Nivo osetljivosti dB (re 1V/Pa)	(0,085 do 0,21) dB	Primarna (recipročna) metoda IEC61094-2	CMC
4/3	Zvuk u vazduhu	Radni etalon mikrofoni WS2P, WS2F, WS2D (IEC61094-4)	250 Hz ; 1000 Hz Nivo osetljivosti dB (re 1V/Pa)	0,1 dB	Metodapoređenja IEC61094-5	-

4/4	Zvuk u vazduhu	Radni etalon mikrofoni WS1P, WS2P, WS1F, WS2F, WS1D, WS2D (IEC61094-4)	31,5 Hz do 25 kHz Nivo osetljivosti dB (re 1V/Pa)	(0,12 do 0,4) dB	Elektrostatički aktuator frekvencijski odziv IEC61094-6	-
4/5	Zvuk u vazduhu	Akustički kalibratori	1000 Hz Nivo zvučnog pritiska 94/124dB (re 20 μ Pa)	(0,09 do 0,2) dB	Metodapoređenja IEC 60942	-
4/6	Zvuk u vazduhu	Merila nivoa zvuka	63 Hz do 16 kHz Nivo zvučnog pritiska (re 20 μ Pa)	(0,11 do 0,4) dB	IEC 61672 ili IEC 651, IEC 804	-

5. VREME, FREKVENCIJA I BRZINA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
5/1	Razlika vremenskih skala	Lokalni sat vs. UTC (DMDM)	-1 s ÷ +1 s	9 ns	CMC
5/2	Razlika vremenskih skala	Lokalni sat vs. UTC predviđeno	-1 s ÷ +1 s	47 ns	CMC
5/3	Razlika vremenskih skala	Lokalni sat vs. UTC post-procesirano	-1 s ÷ +1 s	20 ns	CMC
5/4	Razlika vremenskih skala	Lokalni (radio- sinhronizovani) sat vs. UTC(DMDM)	0 s ÷ ±30 s	0,5 s	-
5/5	Frekvencija	Lokalni etalon frekvencije	5 MHz; 10 MHz	1E-13 Hz/Hz	CMC
5/6	Frekvencija	Izvor frekvencije (impulsni signal)	1 Hz ÷ 3 GHz	1E-12 Hz/Hz	CMC
5/7	Frekvencija	Izvor frekvencije (sinusni signal)	1Hz ÷ 3 GHz	$Q[1E-12, 2.6E-07/f]$ f izraženo u Hz	CMC
5/8	Vremenski interval	Izvor perioda	3,3 ns ÷ 10 s	0,6 ns	CMC
5/9	Vremenski interval	Izvor vremena uspona/pada	0,7 ns ÷ 1s	0,6 ns	CMC
5/10	Vremenski interval	Izvor širine impulsa	1,6 ns ÷ 10 s	0,6 ns	CMC
5/11	Vremenski interval	Izvor vremenske razlike	1 ns ÷ 10 s	0,6 ns	CMC
5/12	Vremenski interval	Izvor kašnjenja	1ns ÷ 1 s	0,2 ns	CMC
5/13	Vremenski interval	Uređaji za merenje vremenskog intervala	1s ÷ 86400 s	0,3 s	-
5/14	Frekvencija	Frekvencometar	1 mHz ÷ 6 GHz	$Q[1E-12, 2,6E-07/f]$ f izraženo u Hz	-

5/15	Frekvencija	Lokalni etalon frekvencije (stabilnost frekvencije)	1 MHz ÷ 20 MHz Relativno odstupanje frekvencije <1E-11 Hz/Hz	2E-13 Hz/Hz	-
5/16	Merenje brzine	Uređaji za merenje brzine	(0,1÷250) km/h	metoda poređenja: ≤ 0,05 km/h	-
5/17	Merenje brzine	Uređaji za merenje brzine	(30÷250) km/h	metoda poređenja: ≤ 0,20 km/h	-

6. ZAPREMINA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost, (k=2)	Napomena	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
6/1	Zapremina tečnosti	Piknometri	(1 ÷ 100) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/2	Zapremina tečnosti	Pipete sa jednom mernom crtom	(1 ÷ 200) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/3	Zapremina tečnosti	Graduisane merne pipete	(1 ÷ 50) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/4	Zapremina tečnosti	Tikvice	(1 ÷ 10 000) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/5	Zapremina tečnosti	Birete od stakla	(1 ÷ 100) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/6	Zapremina tečnosti	Graduisani merni cilindri	(5 ÷ 2 000) mL	0,015 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/7	Zapremina tečnosti	Merne posude	(5 ÷ 500) L	0,02 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C ili 15 °C	CMC

6/8	Zapremina tečnosti	Merne posude	(5 ÷ 5 000) L	0,03 %	Volumetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C ili 15 °C	CMC
6/9	Zapremina tečnosti	Etalon prelivne pipete	(1 ÷ 500) L	0,02 %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/10	Zapremina tečnosti	Etalon merne posude	(1 ÷ 20) L	0,03 %	Volumetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/11	Zapremina tečnosti	Mikropipete ili pipete sa klipom	(10 ÷ 20 000) µL	(0,6 ÷ 0,2) %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/12	Zapremina tečnosti	Birete sa klipom	(0,1 ÷ 100) mL	(0,1 ÷ 0,02) %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/13	Zapremina tečnosti	Dispenzeri	(0,01 ÷ 200) mL	(0,1 ÷ 0,02) %	Gravimetrijska metoda, tečnost voda, 20 °C	CMC
6/14	Protok tečnosti	Rotametri za merenje protoka vode	(0,003 ÷ 150) m ³ /h	4 %	Metoda dinamičkog merenja zapremine i proteklog vremena	ATS
6/15	Protok gasa	Gasomeri sa turbinom sa rotirajućim klipovima	(0,6 ÷ 10 000) m ³ /h	0,5 % za (0,6 ÷ 4) m ³ /h; 0,35 % za (4,5 ÷ 10000) m ³ /h	Metoda korišćenja master merila	CMC
6/16	Protok gasa	Etalon gasomeri sa tečnošću	(0,016 ÷ 25) m ³ /h	0,2 %	Metoda direktnog poređenja sa kritičnim mlaznicama	-

7. TEMPERATURA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Napomena	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
7/1	Temperatura - uređaji za realizaciju ITS-90	Ćelije za realizaciju fiksne tačke - trojne tačke vode	0,01 °C	0,55 mK	Direktno poređenje	CMC
		Ćelije za realizaciju fiksne tačke - trojne tačke žive	-38,8344 °C	0,8 mK		CMC
		Ćelije za realizaciju fiksne tačke - tačke topljenja galijuma	29,7646 °C	0,8 mK		CMC
		Etalonski platinski otporni termometri sa dugim stablom i visokotemperaturni otporni termometri sa dugim stablom	-38,8344 °C	1 mK	Metoda fiksnih tačaka	CMC
			0,01 °C	0,6 mK		CMC
			29,7646 °C	1 mK		CMC
			156,5985 °C	2,4 mK		CMC
			231,928 °C	2,2 mK		CMC
			419,527 °C	3 mK		CMC
			660,323 °C	5 mK		-
		981,78 °C	7 mK	-		
7/2	Temperatura – uređaji za prenošenje ITS-90	Otporni termometri	-196 °C	16 mK	Metoda poređenja/ tečni azot	CMC
			-80 °C ÷ -20 °C	10 mK	Metoda poređenja/ halokarbon	CMC
			-40 °C ÷ 20 °C	9 mK	Metoda poređenja/ alkohol	CMC
			20 °C ÷ 90 °C	8 mK	Metoda poređenja/ ulje	CMC
			90 °C ÷ 250 °C	12 mK		CMC
			200 °C ÷ 420 °C	16 mK ÷ 37 mK	Metoda poređenja/ soli	CMC
			420 °C ÷ 660 °C	37 mK ÷ 50 mK	Metoda poređenja	-
7/3	Termoparovi od čistih metala	156,5985 °C	200 mK	Metoda fiksnih tačaka	CMC	
		231,928 °C	200 mK		CMC	
		419,527 °C	80 mK		CMC	

			660,323 °C	70 mK		CMC		
			981,78 °C	80 mK		CMC		
			1084,62 °C	100 mK		CMC		
		Termoparovi od plemenitih metala	419,527 °C	0,20 °C		CMC		
			660,323 °C	0,25 °C		CMC		
			981,78 °C	0,35 °C		CMC		
			1084,62 °C	0,40 °C		CMC		
7/4	Temperatura – uređaji za prenošenje ITS-90	Termoparovi od plemenitih metala	100 °C ÷ 300 °C	0,37 °C	Metoda poređenja	CMC		
				300 °C ÷ 600 °C		0,37 °C ÷ 0,51 °C	CMC	
				600 °C ÷ 1000 °C		0,51 °C ÷ 1 °C	CMC	
7/5			Termoparovi od legura metala	100 °C ÷ 300 °C	0,51 °C	Metoda poređenja	CMC	
					300 °C ÷ 600 °C		0,51 °C ÷ 0,87 °C	CMC
					600 °C ÷ 1000 °C		0,87 °C ÷ 1 °C	CMC
7/6			Stakleni termometri punjeni tečnošću	-80 °C ÷ -20 °C	20 mK	Metoda poređenja	CMC	
					-40 °C ÷ 20 °C		16 mK	CMC
					20 °C ÷ 90 °C		13 mK	CMC
					90 °C ÷ 250 °C		18 mK	CMC
7/7			Digitalni termometri	-196 °C	16 mK	Metoda poređenja	CMC	
					-80 ÷ 420 °C		10 mK ÷ 40 mK	CMC
				420 °C ÷ 1000 °C	0,4 °C ÷ 1 °C		-	
7/8		Drugi servisi 1.Kompensacioni vodovi 2.Indikatori temperature za otporne i termoparske senzore, 3.Kalibratori temperature	15 °C ÷ 30 °C	50 mK	Metod poređenja			
				-200 °C ÷ 1500 °C	0,01 °C	Direktno merenje	-	
				-200 °C ÷ 660 °C	0,5 °C	Direktno merenje		

8. RELATIVNA VLAŽNOST

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
8/1	Relativna vlažnost	Uređaji za merenje tačke rose	dp: -40 °C ÷ 30 °C u vazduhu	0,2 °C	-

8/2		Uređaji za merenje relativne vlažnosti	RH : 13% ÷ 95% -10 °C ÷ 10 °C	(0,5-2) % rh	-
			RH : 11% ÷ 95% 10 °C ÷ 20 °C	(0,5-1,6) % rh	CMC
			RH : 10% ÷ 95% 20 °C ÷ 25 °C	(0,5-1,4) % rh	CMC
			RH : 10% ÷ 95% 25 °C ÷ 40 °C	(0,8-1,9) % rh	CMC
			RH : 10% ÷ 95% 40 °C ÷ 70 °C	(1-2,5) % rh	-

9. ELEKTRIČNE VELIČINE/JEDNOSMERNI ELEKTRIČNI NAPON

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
9/1	Jednosmerni električni napon	Elektronski etaloni jednosmernog električnog napona, etalon ćelije	1,018 V 1V 10 V	0,45 μV/V ÷ 1 μV/V	CMC
9/2		Kalibratori jednosmernog električnog napona (višefunkcijski kalibrator)	0,01 V ÷ 1000 V	1,2 μV/V ÷ 38 μV/V	CMC
9/3		Voltmetri jednosmernog električnog napona (multimetri)	0,01 V ÷ 1000 V	1,2 μV/V ÷ 38 μV/V	CMC
9/4		Elektronski etaloni jednosmernog električnog napona	1,018 V 1V 10 V	0,12 μV/V 0,12 μV/V 0,04 μV/V	CMC
9/5	Jednosmerni električni napon (linearnost)	Voltmetri jednosmernog električnog napona (multimetri)	0 mV ÷ 100 mV 0,1 V ÷ 1 V 1 V ÷ 10 V	0,2 μV 0,3 μV 0,8 μV	-

10. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA OTPORNOST

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
10/1	Električna otpornost	Etalon otpornici	100 $\mu\Omega$ ÷ 1 G Ω	0,2 $\mu\Omega/\Omega$ ÷ 5000 $\mu\Omega/\Omega$	CMC
10/2		Dekade električne otpornosti	100 $\mu\Omega$ ÷ 1 G Ω	0,2 $\mu\Omega/\Omega$ ÷ 5000 $\mu\Omega/\Omega$	CMC
10/3		Kalibratori električne otpornosti (višefunkcijski kalibratori)	1 Ω ÷ 1 G Ω	3,76 · 10 ⁻⁵ Ω ÷ 2,9 · 10 ⁶ Ω	CMC
10/4		Mostovi za merenje električne otpornosti	0,1 m Ω ÷ 1 G Ω	0,2 $\mu\Omega/\Omega$ ÷ 5000 $\mu\Omega/\Omega$	CMC
10/5		Ommetri (multimetri)	0,1 m Ω ÷ 1 G Ω	0,2 $\mu\Omega/\Omega$ ÷ 5000 $\mu\Omega/\Omega$	CMC

11. ELEKTRIČNE VELIČINE/JEDNOSMERNNA ELEKTRIČNA STRUJA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
11/1	Jednosmerna električna struja	Generatori jednosmerne električne struje	0,1 mA ÷ 30 A	1,3 nA ÷ 6 mA	CMC
11/2		Kalibratori jednosmerne električne struje (višefunkcijski kalibratori)	0,1 mA ÷ 30 A	1,3 nA ÷ 6 mA	CMC
11/3		Ampermetri jednosmerne električne struje (multimetri)	0,1 mA ÷ 30 A	1,3 nA ÷ 6 mA	CMC

12. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPON

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
12/1	Naizmjenični električni napon	AC/DC transfer etaloni, termički konvertori	10 mV ÷ 500 mV 10 Hz ÷ 1 MHz	17 μV/V ÷ 240 μV/V	CMC
12/2			0,5 V ÷ 5 V 10 Hz ÷ 1 MHz	10 μV/V ÷ 56 μV/V	CMC
			5 V ÷ 1000 V 10 Hz ÷ 1 MHz	13 μV/V ÷ 73 μV/V	CMC
			1 V, 10 MHz	70 μV/V	-
			1 V, 30 MHz	500 μV/V	
			2 V, 10 MHz	50 μV/V	
			2 V, 30 MHz	400 μV/V	
			3 V, 10 MHz	300 μV/V	
			3 V, 30 MHz	1500 μV/V	
			10 V, 10 MHz	300 μV/V	
			10 V, 30 MHz	2000 μV/V	
			20 V, 10 MHz	600 μV/V	
			20 V, 30 MHz	2000 μV/V	
12/3			Kalibratori naizmjeničnog električnog napona (višefunkcijski i kalibratori)	10 mV ÷ 1000 V 10 Hz ÷ 200 kHz (200 kHz do 60 V)	
	10 mV ÷ 20 V 200 kHz ÷ 1 MHz	0,23 mV/V ÷ 3,9 mV/V		CMC	
12/4	Voltmetri naizmjeničnog električnog napona (multimetri)	10 mV ÷ 1000 V 10 Hz ÷ 200 kHz (200 kHz do 60 V)	0,03 mV/V ÷ 1,4 mV/V	CMC	
		10 mV ÷ 20 V 200 kHz ÷ 1 MHz	0,23 mV/V ÷ 3,9 mV/V	CMC	

13. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNA ELEKTRIČNA STRUJA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
13/1	Naizmjenična električna struja	Generatori naizmjenične električne struje	1 mA ÷ 10 A 10 Hz ÷ 10 kHz	0,00042 mA ÷ 12 mA	CMC

13/2		Kalibratori naizmenične električne struje (višefunkcijski kalibratori)	1 mA ÷ 10 A 10 Hz ÷ 10 kHz	0,00042 mA ÷ 12 mA	CMC
13/3		Ampermetri naizmenične električne struje (multimetri)	0,22 mA ÷ 2,2 A 45 Hz ÷ 5 kHz	0,21 mA/A ÷ 0,58 mA/A	CMC
			0,05 A ÷ 100 A 50 Hz ÷ 60 Hz	0,08 mA/A ÷ 0,11 mA/A	CMC
13/4		Strujni pretvarači	0,22 mA ÷ 2,2 A 45 Hz ÷ 5 kHz	0,21 mA/A ÷ 0,58 mA/A	CMC
			0,05 A ÷ 100 A 50 Hz ÷ 60 Hz	0,08 mA/A ÷ 0,11 mA/A	CMC

14. ELEKTRIČNE VELIČINE/NAIZMENIČNA ELEKTRIČNA SNAGA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
14/1	Aktivna naizmjenična električna snaga	Merila aktivne električne snage, jednofazna	0 W ÷ 1200 W (12 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 5 A, 1 ÷ 0 i/c, 45 Hz ÷ 65 Hz)	66 μW/VA ÷ 80 μW/VA	CMC
			0 W ÷ 48000 W (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0 i/c, 50 Hz to 60 Hz)	116 μW/VA ÷ 129 μW/VA	CMC
Konvertori aktivne električne snage		0 W ÷ 1200 W (12 V ÷ 240 V, 0,05 A to 5 A, 1 ÷ 0 i/c, 45 Hz ÷ 65 Hz)	66 μW/VA ÷ 80 μW/VA	CMC	
		0 W ÷ 48000 W (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz)	116 μW/VA ÷ 129 μW/VA	CMC	
14/3		Vatmetri	0 W ÷ 1200 W (12 V ÷ 240 V, 0,05 A to 5 A, 1 ÷ 0 i/c, 45 Hz ÷ 65 Hz)	66 μW/VA ÷ 80 μW/VA	CMC
			0 W ÷ 48000 W (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz)	116 μW/VA ÷ 129 μW/VA	CMC
14/4	Reaktivna naizmjenična električna snaga	Merila električne snage, jednofazna	0 ÷ 48000 var (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz)	116 μvar/VA ÷ 129 μvar/VA	CMC
14/5		Konvertori električne snage	0 ÷ 48000 var (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz)	116 μvar/VA ÷ 129 μvar/VA	CMC
14/6	Prividna naizmjenična električna snaga	Merila električne snage, jednofazna	6 VA ÷ 1200 VA (12 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 5 A, 1 ÷ 0 i/c, 45 Hz ÷ 65 Hz)	43 μVA/VA ÷ 62 μVA/VA	CMC

15. ELEKTRIČNE VELIČINE/AKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
15/1	Aktivna električna energija	Jednofazna etalon brojila aktivne električne energije	0,4 Ws ÷ 4800000 Ws (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0,25 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz, 1 s ÷ 100 s)	116 μWh/VAh ÷ 129 μWh/VAh	CMC
15/2		Trofazna etalon brojila aktivne električne energije	0,4 Ws ÷ 4800000 Ws (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0,25 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz, 1 s ÷ 100 s)	116 μWh/VAh ÷ 129 μWh/VAh	CMC

16. ELEKTRIČNE VELIČINE/REAKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
16/1	Reaktivna električna energija	Jednofazna etalon brojila reaktivne električne energije	0,4 vars ÷ 4800000 vars (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0,25 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz, 1 s ÷ 100 s)	116 μvarh/VAh ÷ 129 μvarh/VAh	CMC
16/2		Trofazna etalon brojila reaktivne električne energije	0,4 vars ÷ 4800000 vars (30 V ÷ 240 V, 0,05 A ÷ 100 A, 1 ÷ 0,25 i/c, 50 Hz ÷ 60 Hz, 1 s ÷ 100 s)	116 μvarh/VAh ÷ 129 μvarh/VAh	CMC

17. ELEKTRIČNE VELIČINE/FAZNI UGAO

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
17/1	Fazni ugao	Izvori faznog ugla	$0^\circ \div 360^\circ$ (10 mV $\div$ 350 V, 50 Hz $\div$ 100 kHz)	$0,04^\circ \div 1,68^\circ$	CMC
17/2		Merila faznog ugla	$0^\circ \div 360^\circ$ (1 Hz $\div$ 100 kHz, 10 mV $\div$ 350 V)	$0,04^\circ \div 1,68^\circ$	CMC

18. ELEKTRIČNE VELIČINE/TALASNI OBLICI

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
18/1	Talasni oblici električnog napona i električne struje/ Harmonici u električnoj struji	Analizatori harmonika	$0,016 \text{ A} \div 10 \text{ A}$	$0,4 \text{ mA/A} \div 2,9 \text{ mA/A}$ (osnovnog harmonika)	CMC

19. ELEKTRIČNE VELIČINE/TALASNI OBLICI

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
19/1	Talasni oblici električnog napona i struje/ Fluktuacije napona na frekvenciji mreže	Flikermetri	$0,5 \div 10$	0,05	CMC

20. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VISOKI NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPONI/NAPONSKI TRANSFORMATOR AMPLITUDNA GREŠKA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili kreditacija (ATS)
20/1	Visoki naizmjenični električni napon amplitudna greška naponskog transformatora	Naponski merni transformatori	$0 \% \div 2 \%$ (Primarni napon $100/\sqrt{3}$ V $\div$ $120/\sqrt{3}$ kV Sekundarni napon $100/\sqrt{3}$ V, $110/\sqrt{3}$ V, 100 V, 110 V, 120 V Frekvencija 50 Hz)	$0,01 \% \div 0,02 \%$	CMC

21. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VISOKI NAIZMENIČNI ELEKTRIČNI NAPONI/NAPONSKI TRANSFORMATOR FAZNI POMERAJ

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
21/1	Visoki naizmjenični električni napon/fazni pomera naponskog transformatora	Naponski merni transformatori	$0 \text{ mrad} \div 30 \text{ rad}$ (Primarni napon $100/\sqrt{3}$ V $\div$ $120/\sqrt{3}$ kV Sekundarni napon $100/\sqrt{3}$ V, $110/\sqrt{3}$ V, 100 V, 110 V, 120 V Frekvencija 50 Hz)	$0,10 \text{ mrad} \div 0,15 \text{ mrad}$	CMC

22. ELEKTRIČNE VELIČINE/ VELIKE NAIZMENIČNE ELEKTRIČNE STRUJE/ODNOS TRANSFORMACIJE

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
22/1	Velike naizmjenične velike struje/greška odnosa transformacije strujnih mernih transformatora	Strujni merni transformatori	$0 \% \div 2 \%$ (Primarna struja $1 \text{ A} \div 3000 \text{ A}$ Sekundarna struja 1A, 5A Frekvencija 50 Hz)	$0,004 \% \div 0,015 \%$	CMC

23. ELEKTRIČNE VELIČINE/VELIKE NAIZMENIČNE ELEKTRIČNE STRUJE/STRUJNI TRANSFORMATOR FAZNI POMERAJ

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
23/1	Velike naizmjenične električne struje/fazni pomeraaj strujnog transformatora	Strujni merni transformatori	0 mrad ÷ 30 mrad (Primarna struja 1 A ÷ 3000 A sekundarna struja 1A, 5A Frekvencija 50 Hz)	0,03 mrad ÷ 0,13 mrad	CMC

24. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA KAPACITIVNOST

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
24/1	Impedansa/ Električna kapacitivnost	Fiksni kondenzatori	0,01 nF ÷ 10000 nF (Frekvencija 20 Hz do 2 MHz)	0,59 mF/F ÷ 8,07 mF/F	CMC
24/2		Merila električne kapacitivnosti , LCR metri, Mostovi za merenje električne kapacitivnosti	1 pF ÷ 1000 pF (Frekvencija 100 Hz ÷ 1 MHz)	0,005 mF/F ÷ 0,26 mF/F	CMC

25. ELEKTRIČNE VELIČINE/ELEKTRIČNA INDUKTIVNOST

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
25/1	Impedansa/ Električna induktivnost	Mostovi za merenje električne induktivnosti, LCR metri	0,1 mH ÷ 10000 mH (Frekvencija 100 Hz, 1 kHz)	0,2 mH/H ÷ 0,5 mH/H	CMC

26. FIZIČKO-HEMIJSKE VELIČINE I MERENJA U HEMIJI

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merjenja i etaloni-ranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost ($k=2$)	Napomena	Mogućnosti merjenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
26/1	Gustina	Areometri/ merila od stakla konstantne mase	$600 \text{ kg/m}^3 \div$ 1100 kg/m^3	$(0,060 \div$ $0,080) \text{ kg/m}^3$	Metoda direktnog poređenja	-
26/2			$1100 \text{ kg/m}^3 \div$ 1840 kg/m^3	$0,080 \text{ kg/m}^3$	Metoda direktnog poređenja	-
26/3		Areometri specijalne namene/ laktodenzimetri, urinometri, širomeri	$600 \text{ kg/m}^3 \div$ 2000 kg/m^3	$(0,060 \div 0,070)$ kg/m^3	Kukova metoda (hidrostatičk om vagom)	-
26/4		Laboratorijski denzitometri	$600 \text{ kg/m}^3 \div$ 1840 kg/m^3	$0,080 \text{ kg/m}^3$	Metoda poređenja	-
26/5		Ručni denzitometri	$600 \text{ kg/m}^3 \div$ 1840 kg/m^3	$0,080 \text{ kg/m}^3$	Metoda poređenja	-
26/6		Hidrostatička vaga za upotrebu u laboratoriji	$600 \text{ kg/m}^3 \div$ 1840 kg/m^3	$0,080 \text{ kg/m}^3$	Metoda poređenja	-
26/7	Indeks refrakcije	Ručni i Abbe refraktometri	$(1,333 \div$ $1,532) n_D$ $0 \% \div 95 \%$	$0,00010 n_D$ $0,050 \%$	Metoda direktnog poređenja	-
26/8		Automatski refraktometri za upotrebu u laboratoriji	$(1,33299 \div$ $1,5320) n_D$ $0 \% \div 95 \%$	$0,00010 n_D$ $0,10 \%$	Metoda direktnog poređenja	-
26/9	Koncentracija	Areometri specijalne namene/ saharimetri	$0 \% \div 60 \%$ (% Brix)	$0,40 \%$	Metoda poređenja	-

26/9	Koncentracija	Merila od stakla/alkoholometri	0 % ÷ 100 %	0,021 %	Metoda poređenja	-
26/10	Koncentracija ozona	Analizatori prizemnog ozona / fotometri za merenje ambijentalnih koncentracija ozona, sa prethodnim podešavanjem (kalibracijom) ili bez njega	0 nmol/mol ÷ 1000 nmol/mol	$Q [a, b] = [a^2 + b^2]^{1/2}$ $Q [1.1; 0.022x(O_3)]$ nmol/mol	Metoda direktnog poređenja	SMS
26/12		Ozon generatori				

27. FOTOMETRIJA I RADIOMETRIJA

Broj usluge	Oblast/ Podoblast merenja i etaloniranja	Predmet etaloniranja	Merni opseg	Merna nesigurnost (k=2)	Napomena	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
27/1	Svetlosna jačina	Fotometrijske sijalice za svetlosnu jačinu	(1 do 10000) cd	2 %		CMC
27/2	Temperatura raspodele	Inkadescentne sijalice za temperaturu raspodele	(2000 do 3000) K	30 K		CMC
27/3	Korelaciona temperatura boje	Izvori svetlosti	(1500 do 3200) K	60 K		CMC
27/4	Osvetljenost	Fotometrijske sijalice, luksmetri, fotometri	(0,05 do 5000) lx	3 %		CMC
27/5	Usmerena spektralna propustljivost	Filteri i rastvori usmerene propustljivosti	(0,001 do 0,1) (401 do 1000) nm	(0,6 do 2) %		CMC
27/6	Usmerena spektralna propustljivost	Filteri i rastvori usmerene propustljivosti	(0,1 do 1) (401 do 1000) nm	0,3%		CMC
27/7	Svetlosni fluks	Fotometrijske sijalice za svetlosni fluks	(400 do 10000) lm	3 %		CMC
27/8	Sjaj/ luminancija	Etaloni luminancije	(0,01 do 5000) cd/m ²	2,5 %		CMC
		Luminansmetri, fotometri	A/(cd/m ²)	3 %		CMC

27/9	Usmerena spektralna propustljivost apsorbanca	Filteri i rastvori usmerene propustljivosti	(0,1 do 1) (250 do 359) nm	1 %		CMC
			(0,1 do 1) 400 nm	0,6 %		
		Spektrofotometri, biohemijski analizatori (fotometri, kolorimetri), ELISA čitači	(0.001 do 1) (200 do 1000) nm	(0,5 do 2) %		CMC
27/10	Usmerena spektralna reflektivnost	Reflektometri, refleksioni spektrofotometri	(280 do 1000) nm	0,5%	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025	-
27/11	Hromatske koordinate	Propustljivi filteri boje, Kolorimetri	x = (0,1÷0,7) y = (0,05÷0,7)	x = (0,01 do 0,02) y = 0,01 do 0,03)	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025	-
27/12	Talasna dužina	Spektralno selektivni materijali (filteri)	(280 do 1000) nm	± 0,3 nm	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025	-
27/13	Spektralna osetljivost detektora, Spektralna snaga zračenja	Detektori optičkog zračenja, Radiometri	(280 do 1000) nm	(1 do 3) %	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025	-

II SERTIFIKOVANI REFERENTNI MATERIJALI

1. FORENZIKA					
SRM OZNAKA	Opis SRM	Sertifikovana vrednost	Merna nesigurnost (k=2)	Napomena	Mogućnosti merenja i etaloniranja u bazi podataka BIPM (CMC) ili akreditacija (ATS)
DMDM-E01	Rastvor etanola u vodi, u bocama zapremine 1 L	Masena koncentracija rastvora 0 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0 mg/L)	0,0001 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E02		Masena koncentracija rastvora 0,2573 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,10 mg/L)	0,0007 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E03		Masena koncentracija rastvora 0,6432 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,25 mg/L)	0,0014 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E04		Masena koncentracija rastvora 1,0292 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,40 mg/L)	0,0025 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E05		Masena koncentracija rastvora 1,8011 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,70 mg/L)	0,0043 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E06		Masena koncentracija rastvora 2,4443 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,95 mg/L)	0,0059 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E07		Masena koncentracija rastvora 3,8594 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 1,50 mg/L)	0,0092 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-

DMDM-E08		Masena koncentracija rastvora 5,0172 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 1,95 mg/L)	0,012 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E09		Masena koncentracija rastvora 1,2252 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,48 mg/L)	0,0030 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-
DMDM-E10		Masena koncentracija rastvora 0,6126 g/L (koncentracija etanola u vazduhu na 34 °C 0,24 mg/L)	0,0015 g/L	Obezbeđena sledivost i procedure saglasno ISO 17025 i ISO Guide 34	-

Sertifikacioni izveštaj za referentne materijale „[Rastvori etanola u vodi DMDM-EXX](#)“

III ISPITIVANJE

1. MASA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Vage sa neautomatskim funkcionisanjem, klase tačnosti ^o do 1 kg	SRPS EN 45501:2009, SRPS EN 45501:2015, t.A.4.2, A.4.3, A.4.4, A.4.5, A.4.6, A.4.7, A.4.8, A.4.10, A.4.11, A.4.12, A.5.1, A.5.2, A.5.3, A.5.4, B.2, B.4	DA
Vage sa neautomatskim funkcionisanjem, klase tačnosti ^o do 10 kg		DA
Vage sa neautomatskim funkcionisanjem, klase tačnosti ^o do 100 kg		DA

2. PRITISAK		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Manometri za merenje pritiska u pneumaticima	Pravilnik o manometrima za merenje pritiska u pneumaticima („Službeni glasnik RS”, broj 66/14)	-

3. SILA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Merilo sile kočenja kod motornih vozila	Pravilnik o merilima za merenje sile kočenja kod motornih vozila („Službeni glasnik RS”, broj 13/20)	-

4. DUŽINA & UGAO		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Merila dužine opšte namene	OIML R 35	-
Mašine za merenje dužine žice i kabla	OIML R 66	-
Taksimetri	OIML R 21	ATS
Automatska merila nivoa tečnosti (magnetostriktivna)	OIML R 85	-

5. AKUSTIKA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Merila nivoa zvuka	OIML R 58 IEC 61672-2	-

6. TEMPERATURA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Medicinski termometri	SRPS EN 12470-1,3,4,5	-
Otporni senzori temperature	SRPS EN 60751	-
Termoparovi	SRPS EN 60584	-

7. TOPLOTNA ENERGIJA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Računska jedinica – deo merila toplotne energije	SRPS EN 1434-5 OIML R75	-
Temperaturni par senzora – deo merila toplotne energije	SRPS EN 1434-5 OIML R75 SRPS EN 60751	-

8. AKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA		
Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Statička brojila aktivne električne energije (klase tačnosti 0,2S)	SRPS EN 62053-22:2008 (tačke 7.3, 8.1, 8.2, 8.3.1, 8.3.2, 8.3.3, 8.4)	ATS
Elektromehanička brojila električne energije (indeksa klase A i B)	Pravilnik o merilima SRPS EN 50470-2:2009 (tačke 8.1, 8.7.5.3, 8.7.5.4, 8.7.7.2, 8.7.7.3, 8.7.7.4, 8.7.7.5, 8.7.7.7, 8.7.9.2, 8.7.9.3, 8.7.10)	ATS
Statička brojila aktivne električne energije (indeksa klase A, B i C)	Pravilnik o merilima SRPS EN 50470-3:2009 (tačke 8.1, 8.7.5.3, 8.7.5.4, 8.7.7.2, 8.7.7.3, 8.7.7.4, 8.7.7.5, 8.7.7.7, 8.7.9.2, 8.7.9.3, 8.7.10)	ATS

9. REAKTIVNA ELEKTRIČNA ENERGIJA

Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Statička brojila reaktivne električne energije (klase tačnosti 2 i 3)	SRPS EN 62053-23:2008 (tačke 7.3, 8.1, 8.2, 8.3.1, 8.3.2, 8.3.3, 8.4)	ATS

10. MERILA ZA FIZIČKO-HEMIJSKE VELIČINE I MERENJA U HEMIJI

Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Elektronska merila gustine - denzitometri	ISO 15212-1	-
Etilometri	OIML R 126	-
Refraktometri	OIML R 108, OIML R 124, OIML R 142	-
Vlagomeri za zrna žitarica i semenke uljarica	OIML R 59	-
Analizatori za merenje sadržaja proteina u žitu	OIML R 146	-
Analizatori izduvnih gasova	OIML R 99	-

11. ZAPREMINA TEČNOSTI

Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Merni sistemi za neprekidno i dinamičko merenje količine tečnosti koje nisu voda - Sprave za merenje zapremine tečnih goriva i tečnog naftnog gasa	OIML R 117-1	-

12. OPTIKA

Merilo	Metoda ispitivanja	Akreditacija
Opacimetar	Pravilnik o opacimetrima "Sl. Glasnik RS", br. 15/15) ISO 11614:1999	-

IV OVERAVANJE MERILA

Overavanje merila, u skladu sa Zakonom o metrologiji („Službeni glasnik RS”, broj 15/16), vrše ovlašćena tela za obavljanje poslova overavanja merila, odnosno Direkcija za mere i dragocene metale obavlja i poslove overavanja merila za čije overavanje nije propisano da ih obavljaju ovlašćena tela, odnosno za čije overavanje nema ovlašćenih tela.

Tabelarni prikaz merila koje overava Direkcija za mere i dragocene metale

Grupa merila	Naziv merila
Dužina	merila dužine opšte namene (merne trake, složiva merila dužine, metri za tekstil, merne letve za merenje nivoa tečnosti odnosno praznog prostora u rezervoarima preko 3000 mm, merni lenjiri, merne trake s viskom)
	mašine za merenje dužine žice i kabla
	automatska merila nivoa tečnosti preko 3000 mm
	automatska merila nivoa tečnosti (kapacitivna i radarska)
Zapremina	rezervoari
	mlekomeri i laktofrizi
	protočna merila za mleko preko 36 m ³ /h
	merni sistemi za komprimovana gasovita goriva za vozila
	merila za merenje zapremine tečnog naftnog gasa (TNG) maksimalnog protoka 1000 l/min
	merila i merni sistemi za neprekidno i dinamično merenje količine tečnosti, koje nisu voda preko 5000 l/min
	uređaji za konverziju zapremine
	ugostiteljske posude
Masa	vage sa automatskim funkcionisanjem (sa sabiranjem diskontinuiranih rezultata merenja, za sortiranje, kontrolne vage i etiketirke, vage na transportnoj traci, za merenje vozila u pokretu)
Gustina	merila gustine tečnosti koja se koriste u prometu roba i usluga – areometri i denzitometri
Koncentracija	alkoholometri
	refraktometri
Merila specijalnih namena	merila brzina vozila u saobraćaju

Bliži podaci o ovlašćenim telima i vrstama merila za čija su overavanja ovlašćena mogu se preuzeti iz jedinstvenog Registra ovlašćenih tela za overavanje merila:

[IZVOD IZ REGISTRA OVLAŠĆENIH TELA ZA OVERAVANJE MERILA](#)

V ODOBRENJE TIPA MERILA

Vrste merila za koja je obavezno izdavanje uverenja o odobrenju tipa merila, propisane su Pravilnikom o vrstama merila koja podležu zakonskoj kontroli ("Službeni glasnik RS", broj 37/21 i 84/22).

R. br.	VRSTE MERILA
1.	drumske i železničke cisterne sa merenjem nivoa
2.	automatska merila nivoa tečnosti
3.	merni sistemi za komprimovana gasovita goriva za vozila
4.	manometri za merenje pritiska u pneumaticima
5.	merila za merenje sile kočenja kod motornih vozila
6.	etilometri
7.	vlagomeri za zrna žitarica i semenke uljarica
8.	analizatori za merenje sadržaja proteina u žitu
9.	elektronska merila gustine
10.	refraktometri koji se koriste u prometu roba i usluga
11.	opacimetri
12.	brojila električne energije klase 0,2s i brojila reaktivne električne energije
13.	merila brzine vozila u saobraćaju

VI SERTIFIKACIJA

Direkcija, kao imenovano telo I 045, u skladu sa Rešenjem o imenovanju, vrši uslugu ocenjivanja usaglašenosti za sledeće vrste merila čiji su zahtevi propisani važećim Pravinikom o merilima („Službeni glasnik RS”, broj 3/18) i Pravilnikom o neautomatskim vagama („Službeni glasnik RS”, broj 29/18):

- vodomeri predviđeni za merenje zapremine čiste, hladne ili zagrejane vode za upotrebu u domaćinstvu, poslovnom prostoru i lakoj industriji (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-001 Pravilnika o merilima);
- gasomeri i uređaji za konverziju zapremine, predviđeni za upotrebu u domaćinstvu, poslovnom prostoru i lakoj industriji (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-002 Pravilnika o merilima);
- brojila aktivne električne energije, predviđeni za upotrebu u domaćinstvu, poslovnom prostoru i lakoj industriji (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-003 Pravilnika o merilima);
- merila toplotne energije, predviđena za upotrebu u domaćinstvu, poslovnom prostoru i lakoj industriji (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-004 Pravilnika o merilima);
- merni sistemi namenjeni za neprekidno i dinamičko merenje količina tečnosti koje nisu voda (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-005 Pravilnika o merilima);
- automatske vage (automatske vage, automatska vaga za pojedinačno merenje, automatska kontrolne vage, automatske vage sa etiketiranjem, automatske vage sa etiketiranjem vrednosti izmerene mase i cene, automatske dozirne vage, automatske vage sa sabiranjem diskontinuiranih rezultata merenja, automatske vage sa sabiranjem kontinuiranih rezultata merenja, automatske vage za merenje mase šinskih vozila u pokretu) (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-006 Pravilnika o merilima);
- taksimetri (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-007 Pravilnika o merilima);
- materijalizovane mere (materijalizovane mere dužine, ugostiteljske posude) (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-008 Pravilnika o merilima);
- merila dimenzija (merila dužine, merila površine, merila više dimenzija) (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-009 Pravilnika o merilima);
- analizatori izduvnih gasova (analizatori izduvnih gasova), (posebni zahtevi propisani u prilogu MI-010 Pravilnika o merilima);

- neautomatske vage i komponente neautomatskih vaga (Pravilnik o neautomatskim vagama).

VII KONTROLA PREDMETA OD DRAGOCENIH METALA

Na osnovu Zakona o predmetima od dragocenih metala („Službeni glasnik RS“, 47/21), Direkcija za mere i dragocene metale, na zahtev proizvođača, uvoznika ili zastupnika proizvođača predmeta od dragocenih metala, kao i vlasnika predmeta od dragocenih metala i drugih pravnih subjekata, obavlja sledeće usluge:

KONTROLA PREDMETA OD DRAGOCENIH METALA	
USLUGA	KOME JE NAMENJENA
Utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje znaka proizvođača predmeta od dragocenih metala i donošenje rešenja o znaku proizvođača predmeta od dragocenih metala	Proizvođačima predmeta od dragocenih metala, tj. privrednim subjektima koji su registrovani za obavljanje delatnosti proizvodnje predmeta od dragocenih metala u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata
Utvrđivanje ispunjenosti uslova za dobijanje znaka uvoznika predmeta od dragocenih metala i donošenje rešenja o znaku uvoznika predmeta od dragocenih metala.	Uvoznicima predmeta od dragocenih metala, tj. privrednim subjektima koji su registrovani u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata
Utvrđivanje uslova koje moraju ispunjavati radne prostorije i oprema za žigosanje predmeta od dragocenih metala u poslovnim prostorijama proizvođača ili uvoznika	Proizvođačima ili uvoznicima predmeta od dragocenih metala, koji žele da se ispitivanje i žigosanje predmeta od dragocenih metala vrši u njihovim poslovnim prostorijama
Utvrđivanje finoće metodama kvant. hemijskih analiza: - dragocenih metala (zlata i srebra); - legura dragocenih metala - predmeta od dragocenih metala.	Proizvođačima, uvoznicima ili zastupnicima proizvođača predmeta od dragocenih metala, kao i imaocima predmeta u svojini građana i drugim subjektima
Ispitivanje sastava i finoće probnih igala od dragocenih metala	Proizvođačima predmeta od dragocenih metala
Ispitivanje i žigosanje predmeta od dragocenih metala (platina, zlato, paladijum, srebro)	Proizvođačima, uvoznicima ili zastupnicima proizvođača predmeta od dragocenih metala, kao i imaocima predmeta u svojini građana i drugim subjektima

Žigosanje predmeta od dragocenih metala žigom Konvencije za dragocene metale (Common Control Mark - SSM)	Proizvođačima predmeta od dragocenih metala – za predmete koji su namenjeni izvozu u države koje priznaju SSM
Upisivanje u Registar otkupljivljača (RO) i donošenje rešenja o upisu u RO	Privrednim subjektima koji su registrovani u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata
Donošenje rešenja o izmeni/dopuni rešenja o upisu u RO	Privrednim subjektima upisanim u Registar otkupljivljača
Donošenje rešenja o brisanju iz RO i brisanje iz RO	Privrednim subjektima upisanim u Registar otkupljivljača

VIII STRUČNA MIŠLJENJA

U okviru svojih nadležnosti i Zakona o metrologiji "Službeni glasnik RS" 15/2016, Zakona o predmetima od dragocenih metala "Službeni glasnik RS" 47/21 Zakona o računanju vremena "Službeni list SCG", 20/2006, a po zahtevu zainteresovanih strana Direkcija za mere i dragocene metale izdaje stručna mišljenja.

IX OVLAŠĆIVANJE

U skladu sa Zakonom o metrologiji („Službeni glasnik RS”, broj 15/16) Direkcija za mere i dragocene metale obavlja i poslove ovlašćivanja privrednih subjekata i drugih pravnih lica za obavljanje poslova overavanja merila.